

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/267/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7516208951
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7516208951.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Frederiky Zozulákovej a JUDr. Agnesy Hricovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. B. nar. X.X.XXXX dieťaťa rodičov B. B. nar. X.XX.XXXX bývajúcej v I. na A. č. X zastúpenej advokátkou JUDr. Oľgou Rosulegovou so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave na ul. 29. augusta č. 5 a A. B. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v obci H. I. č. XXX/XX a vo veci starostlivosti súdu o maloletú I. B. nar. XX.X.XXXX a L. B. nar. XX.XX.XXXX detí B. B. nar. X.XX.XXXX bývajúcej v I. na A. č. X zastúpenej advokátkou JUDr. Oľgou Rosulegovou so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave na ul. 29. augusta č. 5 otcovstvo neurčené, maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie č. 9, Košice za účasti starej matky X. A. nar. XX.XX.XXXX bývajúcej v C. N. na N. č. XX v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti maloletých detí o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie z 15.6.2016 č.k. 19P 181/2016-85 takto

rozhodol:

Potvrdzuje uznesenie v napadnutom výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie uznesením z 15.6.2016 č.k. 19P 181/2016-85 predbežným opatrením zveril maloletú I. B. nar. XX.X.XXXX do dočasnej starostlivosti matky a v prevyšujúcej časti návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

2. Rozhodol tak na základe zistenia, že rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 5.9.2013 sp. zn. 6C 205/2013 boli maloleté deti A., I. a L. zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky X. A.. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26.9.2013. B. I. je od 21.12.2015 v starostlivosti matky, ktorá žije v spoločnej domácnosti s druhom M. Q., je samostatne zárobkovo činná osoba od 25.5.2016 a jej mesačný príjem predstavuje 900 Eur až 1.000 Eur. Pri pohovore maloletá I. uviedla, že sa u matky cíti dobre a odmieta sa vrátiť k starej matke, ktorá na základe prejavenej vôle maloletej súhlasila s tým, aby zostala v starostlivosti matky. Maloletá A. s matkou nekomunikuje, odmieta sa s ňou stretávať aj z dôvodu, že nemá dobrý vzťah k jej terajšiemu druhovi. Maloletý L. je ťažko zdravotne postihnutý, má detskú mozgovú obrnu s mentálnou retardáciou, je plienkovaný a vyžaduje nepretržitú celodennú starostlivosť. Navštevuje špeciálnu materskú školu dvakrát do týždňa po štyri hodiny, absolvuje individuálne cvičenia trikrát do týždňa a jedenkrát štvrtročne rehabilitácie. Obavy matky, že stará matka X. A. zanedbáva starostlivosť o maloleté deti, neboli v priebehu konania preukázané, naopak, detská lekárka B. X. D. potvrdila, že maloletý L. u starej matky dobre prospieva, stará matka sa mu plne venuje, absolvuje s ním rôzne cvičenia, rehabilitácie a liečenia, v dôsledku čoho sa jeho zdravotný stav zlepšuje. Na základe zistenia, že maloletá I. je od 21.12.2015 v starostlivosti matky, ktorá nebola spochybnená ani kolíznym opatrovníkom, ktorý rovnako, ako stará matka navrhol rozhodnúť v súlade s prejavenuou vôľou maloletej I. zostať s matkou, zveril maloletú I. do dočasnej starostlivosti matky. Pretože skutočnosti tvrdené matkou v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) vo vzťahu k maloletej A. a k maloletému L. neboli preukázané a nebol zistený

ani iný závažný dôvod, pre ktorý by bolo potrebné rozhodnúť pred rozhodnutím vo veci samej, návrh matky v prevyšujúcej časti zamietol s odôvodnením, že starostlivosť starej matky o maloleté deti A. a L. nebola spochybnená, ako to potvrdzuje aj lekárska správa B.. X. D., ktorá je ošetrojúcou lekárkou maloletého L..

3. Proti výroku rozhodnutia, ktorým bol návrh matky v prevyšujúcej časti zamietnutý, podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, g/ a h/ CSP a § 62 ods. 1 CMP. Zdôraznila, že šetrením pomerov v jej domácnosti nebolo zistené žiadne zanedbávanie starostlivosti o maloletú I. a vzhľadom na to, že od decembra 2015 žije s ňou, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny navrhol, aby súd jej návrhu v tejto časti vyhovel, pričom vo vzťahu k maloletej A. a maloletému L. navrhol súdu návrh zamietnuť, čo v prvom rade nepovažuje za správne, zákonné a najmä v záujme maloletých detí, tieto rozdeľovať navyše za situácie, kedy je zrejmé, že stará matka sa vôbec nepokúša ju ako matku začleniť do života jej vlastných detí, práve naopak, vyvolala a podporuje nekontaktovanie sa maloletej A. s ňou a odopiera jej kontakt aj s maloletým L.. Pokiaľ úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a v nadväznosti na jeho správu aj súd prvej inštancie nevidí nedostatky v starostlivosti o maloletú A. a maloletého L., poukázala na fakt, že 30.6.2016 si prevzala od starej matky maloletého L. v zlom zdravotnom a fyzickom stave a túto skutočnosť bezodkladne osobne nahlásila Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach. Tvrdenie starej matky, že sa nevie o maloleté deti postarať, sú v rozpore s jej konaním, keď jej odovzdala maloletého L. s tým, že ho môže mať do kedy chce. Má problém obdobne preukázať pri maloletej A., keďže nemá možnosť sa s ňou kontaktovať, ale má za to, že už samotné odtrhnutie od matky nie je v jej prospech, nehovoriac o rozdeľovaní súrodencov do rôznych vzájomne nekomunikujúcich domácností. Svoje odvolanie doplnila písomným podaním 8.8.2016, v ktorom uviedla, že na žiadosť starej matky maloletého L. jej vrátila 25.7.2016. Konštatovala, že do tej doby sa stará matka o maloletého L. nezaujímalala a neinformovala sa o ňom počas celého obdobia jeho pobytu u nej, čo svedčí najmä o tom, že nemá reálnu obavu o jej nemožnosti poskytnúť maloletému L. riadnu starostlivosť. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a zveril maloletého L. a maloletú A. do jej osobnej starostlivosti a uložil povinnosť starej matke X. A. odovzdať maloleté deti do troch dní od doručenia rozhodnutia. Navrhla, aby odvolací súd zaviazal otca prispievať na výživu maloletej A. 30% zo sumy životného minima.

4. Stará matka vo vyjadrení označila tvrdenia matky v odvolaní za nepravdivé a spochybňujúce jej starostlivosť napriek tomu, že maloletým deťom poskytovala plnú osobnú starostlivosť a výživu 2,5 roka, keďže matka de facto opustila a zanechala deti v jej osobnej starostlivosti. Konštatovala, že maloletá A. má takmer 14,5 roka, je dostatočne rozumovo vyspelá, aby sa vedela vyjadriť k okolnostiam, ktoré sa jej priamo týkajú. Maloletú A. neovplyvňuje proti matke, ani jej v kontakte s ňou nebráni. Maloletá A. nechce byť zverená do osobnej starostlivosti matky a jej vôľu je potrebné rešpektovať. Maloletá A. odmieta bývať opäť s matkou a prípadné vytrhnutie zo stabilného prostredia ohrozí jej psychickú pohodu a vývoj. V decembri 2015 sa jej podarilo A. presvedčiť, aby navštívila matku aspoň počas vianočných sviatkov, ale po hodine strávenej s matkou s plačom telefonovala a prosila, aby pre ňu prišla. Nasledujúce dva dni bola A. uplakaná a uzavretá. Táto stresujúca situácia jej následne rapídne zhoršila zdravotný stav, keďže trpí atopickým ekzémom a ten sa zhorší v prípade stresu. Maloletá A. odmieta žiť v jednom byte s matkiným partnerom, ktorého si pamätá ešte z Bratislavy z čias, keď s ním matka opakovane tvorila pár. Dôvod, pre ktorý má vyslovene negatívny vzťah k tomuto mužovi, nepozná, ale ide o dlhodobý negatívny postoj, ktorý pretrval viac rokov, čo signalizuje vážny dôvod na strane dieťaťa. Maloletý L. potrebuje 24 hodinovú starostlivosť, denne s ním cvičí, rehabilituje, materskú škôlku má len pár hodín denne, pričom rehabilitácie sú časovo a finančne náročné, ktoré absolvoval prostredníctvom organizácie O. v M., J. T. v I., v R., absolvoval skenarterapiu, snoezelen terapiu v Q. T. a v súčasnosti má podanú prihlášku na rehabilitačný pobyt v U. U.. Maloletý L. sa zúčastňuje aj rehabilitácií, ktoré trvajú tri týždne, pri ktorých je nevyhnutný jeho sprievod. Rehabilitácie a cvičenia sú potrebné a nevyhnutné, keďže ide o dieťa s mentálnou retardáciou, detskou mozgovou obrnou a atypickým autizmom. Domnieva sa, že zdravotný stav maloletého L. je výsledkom správania sa matky počas tehotenstva, keď pila a fajčila. Vzhľadom na zdravotné diagnózy maloletého L., na posunutý prach bolesti a padaniu kvôli zhoršenej stabilite, bude mať vždy malé modrinky a odreninky, čo matka nevie, pretože sa oňho nestarala a keď ho opustila, bol len ležúcim dieťaťom. Výsledok jej neustáleho snaženia a cvičenia je ten, že s L. môže chodiť na prechádzky a tak posilňovať jeho chôdzu a stabilitu. Od 30.6. do 25.7.2016 bol maloletý L. na prázdninách s matkou, pretože v čase letných prázdnin nemá naplánované rehabilitácie a materskú škôlku. Tiež uviedla, že od momentu, kedy matka opustila maloleté deti, v roku 2014 ich vyhľadala trikrát a v roku 2015 viackrát, pokiaľ ráta aj desaťminútové stretnutia, počas ktorých si odfotovala L. a

vzápätí odišla. Matka maloletým deťom dala vianočný darček na Vianoce 2014 vo výške 70 Eur, okrem toho jedenkrát prispela maloletej A. sumou 50 Eur, ktoré použila na úhradu pobytu v detskom tábore a jedenkrát 50 Eur, za ktoré jej zakúpila zimný kabát. Okrem toho neprispievala na výživu maloletých detí, ktorých výživa je finančne náročnejšia kvôli rôznym diagnózam, špeciálnej strave, doučovaniu a rehabilitáciám. Uviedla, že u maloletej A. ani u maloletého L. neexistujú dôvody, pre ktoré by mali byť vytrhnutí z miesta, ktoré považujú za svoj domov. Navrhla, aby v konaní vo veci samej súd vypočul maloletú A..

5. Kolízny opatrovník maloletých detí sa k odvolaniu matky nevyjadril.

6. Zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) bol zrušený Občiansky súdny poriadok v znení platnom do 30.6.2016 (§ 473 CSP) a zároveň 1.7.2016 nadobudol účinnosť aj zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Podľa § 471 ods. 1 CSP predbežné oparenia nariadené pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa spravujú ustanoveniami tohto zákona o neodkladných opatreniach a zabezpečovacích opatreniach.

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 395 ods. 1 CMP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala, alebo niečo znášala.

14. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

15. Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP a dospel k rovnakému právnemu záveru ako súd prvej inštancie, že neboli splnené ku dňu jeho rozhodnutia zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia v súlade s návrhom matky, pretože nebola preukázaná potreba dočasne upraviť pomery účastníkov konania, nakoľko nebola osvedčená ani danosť práva (nároku), lebo nebolo preukázané, že by maloletej A. nar. X.X.XXXX a maloletému L. nar. XX.XX.XXXX hrozila bezprostredná ujma, preto uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP v napadnutej časti ako vecne správne potvrdil a dodáva, že neodkladné opatrenie má slúžiť na dočasné zabezpečenie ochrany porušených a ohrozených práv účastníkov konania, pričom jeho použitie je namieste, ak sa vyžaduje okamžitý zásah súdu. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovieť návrhu na nariadení neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Práve táto naliehavosť je príčinou, že súd môže o nariadení neodkladného opatrenia rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Len v prípadoch osvedčenia bezprostredného ohrozenia zdravia dieťaťa, či osvedčenie iného závažného dôvodu, je namieste neodkladným opatrením rozhodnúť pred rozhodnutím v merite veci. Základnými znakmi neodkladných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia „neodkladné opatrenie“ vyplýva, že nejde

o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi, že nariadením neodkladného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov. Neodkladné opatrenie neprejudikuje prípadný úspech, resp. neúspech v konaní o merite veci. Súd o návrhu na nariadení neodkladného opatrenia rozhodne aj bez vylúču účastníkov konania, čím je daná možnosť súdu rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez toho, že by sa účastníci k návrhu na jeho nariadenie priamo a ústne vyjadrili. Táto skutočnosť je v súlade s účelom neodkladného opatrenia, pretože súd v zákonom stanovenej relatívne krátkej lehote (sedem dní) nemá čas na dokazovanie a o nariadení neodkladného opatrenia rozhoduje na základe akejsi pomyselnej pravdepodobnosti s tým, že vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je vždy prioritný záujem detí. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie o návrhu na nariadení neodkladného opatrenia nie je založená na výsledkoch dokazovania, na závere o skutkovom stave a ani na právnom posúdení veci. Nepredstavuje samo o sebe výsledok procesu, v priebehu ktorého by súd zvažoval, aké dôkazy vykoná, ako bude vykonané dôkazy hodnotiť a aké skutkové zistenia z nich vyvodí. Rozhodovanie o neodkladnom opatrení teda nie je konaním nadchádzajúcim, ale konaním o dočasnom opatrení, ktorého zmyslom a účelom je rýchla (spravidla neodkladná) a účinná predbežná úprava pomerov účastníkov bez toho, aby boli sporné otázky vyriešené konečným spôsobom, teda meritórnym rozhodnutím vo veci samej, preto nemôže byť relevantný odvolací dôvod, že súd nedostatočne zistil skutkový stav a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Z písomných podaní matky maloletých detí a starej matky X. A. je zrejmé, že ich vzťahy sú v súčasnej dobe značne problematické, ich podania obsahujú protichodné tvrdenia, odlišné hodnotenia tých istých situácií a dôsledné skúmanie týchto vzťahov si vyžaduje rozsiahle a časovo náročné dokazovanie presahujúce rámec konania o nariadenie neodkladného opatrenia. Až konečné rozhodnutie vo veci, ako výsledok dokazovania zohľadní, ktoré skutkové okolnosti boli dôležité pre rozhodnutie o návrhu matky na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenia maloletých detí A., I. a L. do jej osobnej starostlivosti. Skutočnosti uvádzané matkou v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a v odvolaní proti zamietajúcemu uzneseniu súdu prvého stupňa, ako aj vo vyjadrení starej matky sú nepochybne relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, nie však pre okamžitý zásah súdu formou nariadenia neodkladného opatrenia. Skutočnosťami uvádzanými matkou maloletých detí v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletých detí A., I. a L. do jej osobnej starostlivosti sa bude zaoberať konajúci súd v rámci zisťovania skutkového stavu relevantného pre rozhodovanie vo veci samej už v začatom a doposiaľ neskončenom konaní vedeného na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 19P 181/2016. Odvolací súd dospel k presvedčeniu, že v tomto prípade nie je daný zákonný dôvod nariaďovať neodkladné opatrenie zverením maloletej A. a maloletého L. do osobnej starostlivosti matky, pretože nebola preukázaná naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov a nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy odôvodňujúce okamžitý zásah súdu vo forme neodkladného opatrenia, pretože starostlivosť o maloletú A. a maloletého L. je riadne zabezpečovaná starou matkou X. A., ktorá im poskytuje stabilizované výchovné prostredie, ako to vyplynulo zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý na základe podnetu súdu v rámci konania o návrhu matky na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti vykonal šetrenie a matka svoje obavy nasvedčujúce bezprostrednému ohrozenému záujmu maloletej A. a maloletého L. relevantným spôsobom nepreukázala, nota bene, práva a oprávnené záujmy účastníkov konania, predovšetkým maloletej A. a maloletého L. neodôvodňujú nariadenie neodkladného opatrenia v súlade s návrhom matky, pretože starostlivosť o tieto maloleté deti nebola spochybnená ani kolíznym opatrovníkom a vo vzťahu k maloletému L. to potvrdzuje aj správa detskej lekárky B.. X. D.. Skutočnosť, že maloletý L. bol v starostlivosti matky od 30.6.2016 do 25.7.2016 odvolací súd hodnotí ako výrazne pozitívny posun vo vzájomných vzťahoch medzi účastníkmi konania, ale nič nemení na tom závere, že maloletému L. u starej matky nehrozí žiadna ujma do rozhodnutia vo veci samej a spoľahlivé zistenie skutočností relevantných pre rozhodnutie o návrhu matky o zverení maloletých detí, predovšetkým, či je ohrozené ich fyzické alebo psychické zdravie u starej matky, resp. či je odmietavý postoj maloletej A. voči matke predstieraný a súvisiaci s výchovným pôsobením starej matky, vyžaduje spravidla vylúču maloletej, ktorá s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť je schopná vyjadriť samostatne svoj názor, na ktorý súd prihliadne (§ 38 ods. 1, 2 a § 116 CMP) a ktorým sa bude zaoberať konajúci súd v rámci zisťovania skutočného stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci samej, pretože dokazovanie v tomto rozsahu prekračuje rámec možností dokazovania pri nariadení neodkladného opatrenia. Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a pretože sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti, v odôvodnení sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov

napadnutého rozhodnutia, resp. doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP.

16. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 3 vety druhej CSP)

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).